

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

شرح ابن عقیل

موصولات: «موصول اسمی»

جلسه ۷۳

استاد: فرمانی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv
معارف شش گانه:

معارف شش بُود مُضمَر اشاره علم ذواللام و موصول اضافه

۱. **مضمَر (ضمیر):** تمامی ضمایر (منفصل و متصل) جز معارف (اسم‌های معرفه) هستند.
۲. **اسم اشاره:** اسماء اشاره (نزدیک و دور) همگی معرفه‌اند. مثل: هذا، هذه، هذان، هاتان،...
۳. **علم (اسم خاص):** اسمی که مسمای خود را بدون قید، معین می‌کند.
۴. **ذواللام (صاحب الـ)** معرفه به الـ اسمی که دارای (الـ) باشد. مانند: ألبابُ، ألبیتُ، و...
۵. **اسم موصول:** اسم‌های موصول در عربی جز معارف (اسم‌های معرفه) می‌باشند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

الف: موصول عام (مشارك): مَنْ، ما.

ب: موصول خاص: الَّذِي، الَّذِي، الَّذِينَ، اللَّاتِي و.....

۶. **معرفه به اضافه:** هرگاه اسم نکره‌ای به اسم معرفه اضافه شود آن اسم نکره، معرفه می‌گردد و به آن، معرفه به اضافه می‌گویند.

اقسام «لو»:

۰۴ امتناعیه.

۱. شرطیه.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۰۵ برای تمنی.

۲. لو مصدری.

۳. تحضیضیه: طلب با تندی.

خصوصت «لو»:

غالباً قبل از «لو» مصدریه «وَدَّ يُوَدُّ» و کلماتی هم معنای آن باید باشد.

مرکز مجرب زبان صادق علیه السلام

علامت شناخت موصول حرفی:

آن است که مصدر بتواند در محل و مکان موصول حرفی و معمول آن «صله‌اش» واقع شود، مانند: «وددتُ لو تقوم؛ بتقدير: وددتُ قيامك».

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

تعریف موصول اسمی: ImamSadiq.tv

اسم موصول: وظیفه‌اش این است که دو جمله را بهم وصل کند. به بیانی دیگر، برای پیوند دادن دو جمله‌ای که از نظر معنا با یکدیگر همخوانی ندارند، به اسم موصول نیاز داریم.

اقسام موصول اسمی:

جدول اسم موصول خاص در عربی	
مذکر	مونث
أَلذِي (مفرد مذکر)	أَلْتي (مفرد مونث)
أَلَّذِينَ (مثنی مذکر مرفوع) - أَلَّذِينَ (مثنی مذکر منصوب و مجرور)	أَلَّتَانِ (مثنی مونث و مرفوع) - أَلَّتَيْنِ (مثنی مونث منصوب و مجرور)
أَلَّذِينَ (جمع مذکر)	أَلَّاتِي - أَلَّائِي - أَلَّلَوَاتِي - أَلَّلَوَاتِي (جمع مونث)

لغات «الذی»:

برای مفرد مذکر لفظ «الذی» قرار داده شده و در آن چند لغت وجود دارد:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۱. الذی: بتخفیف یاء.

۲. الذی: بتشدید یاء.

۳. الذ: بحذف یاء و کسر ما قبل آن که ذال باشد.

مرکز مجرب زان صادق علیه السلام

۴. الذی بحذف یاء و سکون ما قبل آن..

برخی از ادباء «الذی» را از موصولات حرفی شمرده‌اند، ولی مصنف این رأی را در کتاب کافیه‌اش تضعیف نموده.

و برای مفرد مؤنث لفظ «التی» را وضع نموده‌اند، و در آن لغاتی که برای «الذی» ذکر شد، ثبت و ضبط شده است.

علت حذف یاء:

چرا یاء الذی و التی وقتی که تثنیه بسته شوند، حذف می‌گردد؟

جواب:

برای آن که فرق باشد بین تثنیه اسم معرب و مبنی، زیرا در معرب اساس و حروف مفرد می‌باید محفوظ و ثابت بوده فقط علامت تثنیه را به آن اضافه می‌کنند، ولی در اسم مبنی همچون: التی و الذی

حکم این گونه نیست.

تشدید نون:

مشدد نمودن نون در مورد تثنیه مذکر و مؤنث اسم اشاره در حالت رفع «ذان - تان» جایز است. و از دیدگاه ادبای کوفه با تشدید آوردن نون در حالت نصب و جر نیز بدون اشکال است، مانند: «ذین - تین».

مقصود از مشدد آوردن نون آن است که عوض از الف محذوف «ذان - تان» باشد، همان گونه که نون مشدد در اللذان و اللتان بجای یاء محذوف در «الذی و التی» است.

Imam Sadiq .tv